

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus VII. Recensentur animalia immunda quæ non vult sibi Deus offerri. I. De Cygno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

Sechenias, quia sciebat non diu abfuturas à lecto, si mansissent in domibus.

Libido est ignis, si corripiat stipulas, etiam frumenta aduret.

Itaque si illi qui fleverant fletu magno, & inierant foedus cum Deo, ita se separant à feminis alienigenis, ut eas ejciant: Tu qui vix unquam doles, & pactum inivisti cum morte, staturum te putas, si domi vel alibi retines *Dalilam* aliquam, quam illicito amore prosequeris? frustra confitetur qui hoc agit, ejciendum est malum ne rursus excrescat. Confitebatur *Sechenias* peccatum suum, sed cum firmo proposito tollendi deinceps omnem occasionem peccandi.

Habet ergo perfectam hic methodum confitendi etiam Christianus, quamvis in *Judæo*: Fleverat ille multum, confitebatur aperte ac plane sine ambagibus, sine excusationibus, & post omnia timebat non satisfactum nisi alienigenæ uxores, occasio peccati & scandali, ad unam omnes ejicerentur.

DISCURSUS VII.

Recensentur animalia immunda quæ non vult sibi Deus offerri.

1. De Cygno.

Postquam Deus decem primis *Libri Levit* Capitibus recensuerat animalia, quæ, tanquam munda sibi offerri volebat in sacrificium, tandem *cap. 11* recenset aliquot species animalium, quæ vocat immunda, prohibetque non tantum sibi illa offerri, sed etiam comedi. Quia autem hæc distinctio inter animalia munda & immunda in ordine ad sacrificium, peregrina videtur, primo & ante omnia inquirenda est causa, quare hæc Deus præceperit?

Respondeo: Primam causam dat nobis *Tertullianus de cibis Judæis cap. 1*. Multa, inquit, à *Judæis* ciborum genera sublata sunt, non ut illa damnarentur, sed ut isti coërcerentur servituri uni Deo, quia ad hoc assumptos frugalitas decebat, & gulæ temperantia, quæ semper religioni deprehenditur esse vicina. Sanctitati enim inimica luxuria est. Hæc est ergo causa prima juxta *Tertullianum*, quod Deus munda & immunda animalia distinxit, ut populus iste

iste rudis continuum haberet exercitium tum temperantiæ, tum obedientiæ, tum religionis, vescendo mundis, & abstinendo ab immundis, in honorem & reverentiam Dei ita iubentis, atque ita semper coleret Deum.

Secunda causa fuit ut à sordibus & immunditiis idololatrarum, & immundis eorum sacrificiis . cibusque longius abstraheretur.

Tertia & potissima fuit, ut per hæc ad munditiem animæ excitaretur ex una parte, ex alia ad detestationem peccati: Erant enim ista animalia immunda quasi emblemata, sive symbola, quibus varia vitiorum genera exprimebantur, aliud enim apparebant exterius, aliud significabant interius. Hanc causam dat *Clemens Alexandrinus Lib. 6 Stromat. Moyses*, inquit, qui eruditus fuit in omni scientia *Aegyptiorum*, subinde in suis legibus utitur hieroglyphicorum ratione, easque tradit per symbola & ænigmata. Eiusdem mentis est *Augustinus Lib. contra Adimanium cap. 15.* Cum enim hic *Manichæus* oppugnaret vetus testamentum, tanquam à malo Deo datum, ac nominatim illas leges de abstinendo ab immundis animalibus ex illo *Matth. cap. 15. Quod intrat per os non inquinat animam*, respondet *S. Augustinus*, hos cibos *Iudeis* non fuisse vetitos, quod per se coinquinant animam, sed præcepta ista illis data fuisse ad significationem humanorum morum, & ut futuram disciplinam spiritualis populi Christiani prophetarent.

Sed nihil clarius ad hoc confirmandum, quam quod narrat *Aristoteles Tract. de 70 Interpret. Missus*, inquit, fui à *Prothomæo Philadelpho* rege *Aegypti*, ad *Eleazarum Pontificem Iudeorum*, ut eum rogarerem cur *Moyses* quædam animalia vetuisset comedi vel sacrificari, quibus aliæ gentes utebantur? respondit Pontifex illa præcepta esse Symbolica, qualia sunt Symbola *Pythagoræ: V. G. Stateram ne transis*, hoc est, ne prætergrediaris justitiam. *Ignem gladio ne fudas*, hoc est, noli iratum verbo lacerare: *Cor ne comedas*, hoc est, dolore ex animo projice: *Per viam publicam ne ambules*, hoc est, noli sequi errorem multorum: *Hirundinem in domum ne recipias*, hoc est, noli admittere garrulos, & plurima talia: Eodem modo cibi illi vetiti vocabantur immundi, ut significarent immunditiem vitiorum, & animæ quæ per vitia deturpatur.

Veniamus ad rem: Inter alia animalia immunda quæ nec licebat offerri, nec comedi, ponitur cygnus.

Merito mirantur hic aliqui quare Deus hoc animal prohibuerit:

Quid enim, inquit, ista ave nitidius est? quid illius plumis candidius? quid gratius ipsius cantu, quo, ut ajunt Naturalistæ, suavissime canit cum moritur? nihil refert, inquit *Origenes*, in *cap. 11 Levit.* Quia quamvis tam albus sit foris, intus nigra carne est, vel, ut ait *Hugo Cardinalis*, Exterius in pluma habet albedinem, interius in carne nigredinem: Quid hoc? hoc, inquit, significantur hypocritæ, qui cum virtutem exterius prædicant, in animo pleni sunt vitiis: Sic etiam *D. Bonaventura Serm. 1 de S. Marco*: Plumas, inquit, habent albas ut cygnus, prohi enim apparent exterius, sed occultam habent nigram carnem, hoc est, animam peccatis infectam.

Christus alia nobis similitudine expressit hypocritas quando dixit *Matth. cap. 23. Ve vobis Scribæ & Pharisei hypocritæ, quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia*: Exterius nitidi, inquit *Hugo Cardinalis*, interius fœtidi: Exterius longas faciebant orationes in angulis platearum ubi maximus erat concursus populi: Et sub illa sanctitatis specie depauperabant in occulto divites viduas: Exterius dabant largas eleemosynas in Synagogis & vicis: Interius nihil aliud quærebant quam gloriam apud homines: Exterius ibant pallido vultu, demisso capite, quasi multum jejunantes, interius erant pleni superbia, & aliis passionibus: Exterius præ se ferebant magnam observantiam legis *Mosæicæ*, nolebant jurari per aurum templi, nolebant accumbere mensæ nisi prius manus lavissent, toties volebant mundari calices, quoties biberent in mensa, clam vero abstrahabant liberos ab obedientia parentum: Exterius nitidi, interius fœtidi, hoc est veri hypocritæ, plumis albis, nigra carne.

Nescio an hoc malo magis noxiura mundo infernus protulerit: Nam inprimis, si rem attente consideremus, Hypocritis Filium Dei cruci affixit, & occidit: Quotquot enim huic tragædiæ manum apposuerunt, unica armati hypocriti ad exitum perduxerunt. Exordiamur à *Juda*: Carpebat hic homo *Magdalenam* quod unguentum effunderet in caput *Christi*, dicens: Poterat unguentum hoc vendi, & pretium dari pauperibus: Ecce *Judam* exterius misericordem, & sollicitum de Pauperibus, dum in animo tam immisericors est ut paret effundere sanguinem *Christi*: Vult pauperes vivere, ut ait, & vult interius patrem pauperem interficere.

2. Tam religiosus vult videri, ut non audeat omittere ceremonias agni Paschalis, interfuit enim illi cenae *Iudaicae*: Imo in alia Coena, sacrificio corporis *Christi* interfuit, & communicavit brevi Dominum proditurus. Quid quod osculum pacis ne tum quidem neglexit cum Domino injiceret vincula.

3. Quasi scrupulo conscientiae ductus pecuniam retulit qua *Christum* vendiderat, falsus se sanguinem innocentem fudisse quando iam paraverat laqueum ut se suspenderet. Quid poterat hoc homine externa specie esse religiosius? sed quid poterat in animo esse scelestius? Hic homo primus fuit qui viam aperuit & stravit ad *Christum* crucifigendum.

Rem promovère Sacerdotes. Quid illi? retulerat *Indas* pecuniam pro qua illi *Christum* vendiderant, vix illam audebant attingere quia pretium sanguinis erat ut ajebant, & sanguinem ipsum fundere non erubescabant. *Non licet*, inquebant, *pecuniam istam mittere in corbonam*, quare? *quia pretium sanguinis est*. Timent inquirere arcam templi pretio sanguinis, & non timent maculare corda cruore innocentis.

Pergamus à Sacerdotibus ad Pontifices. Conquirunt undique testes, nolunt *Christum* condemnare nisi convictum ut videantur velle servare justitiam, interea non rejiciunt falsos testes: Dicunt *Christum* blasphemasse, & scindunt vestimenta sua, qui erat actus religionis: Nolunt intrare Prætorium *Pilati* die Azymorum ut viderentur servare legem *Moyse*, & non contaminarentur, interea non curant si *Christus* irridetur, conspuitur, & condemnatur die Paschatis. Denique cum fieret eis potestas à *Pilato* damnandi *Christum*, recusant, dicentes: *Nobis non licet interficere quemquam*, quid? non licet interficere, & licet magnis clamoribus & minis postulare ut crucifigatur?

Hypocrisis vestra in duplum peccatum vestrum auxit: Si occidissetis, soli peccassetis, nunc vero & vos & *Pilatum* reos facitis numinis trucidati.

Tu vero *Pilate*, quid aquam petis? abluis manus, & maculas animam: Quid proderit eluisse carnem, quando conscientiam foedas? Non audet *Christum* reum pronuntiare, ne sit injustus, & audeat crucifigere ne videatur populo reluctari.

Imo tam vult videri pius, ut cum intelligeret *Christum* esse *Galileum*, hoc est, de potestate *Herodis*, ad regem illum transmisit,

veritus alienam ditionem invadere, si *Christum* condemnasset, & non facit scrupulum illum ad crucem, supplicium latronum, damnare, quem paulo ante pronuntiaverat innocentem.

Quid plura? tunc maximè voluerunt videri religiosi in specie externâ, cum essent in animo maximè impii: Ergo omnibus auditis, tota tragedia passionis & crucifixionis *Christi*, ab initio usque ad finem, per hypocrisim subornata, incœpta, promota, & executioni mandata est. Igitur malum est quo nullum detestabilius.

Propterea *S. Ioannes* cum *Apoc. cap. 22* recenset peccata quæ homines cælo excludunt *Foris*, inquit, *canes, & venefici, & homicidæ, & idolis servientes, & omnis qui amat & facit mendacium*: Quid hoc est facere mendacium? mendacium enim loquimur, non facimus: Per hoc intelligit *Ioannes* hypocrisim, illa enim non loquitur tantum, sed etiam facit mendacium, mentitur enim vultu, animo, incessu, habitu, sacrificio, & hoc est facere mendacium: Ubique fallax. *Iezabel* jubet innocentem *Naboth* occidi ac lapidari, sed prius indicit commune jejunium, ut videretur *Naboth* ab ipso met Deo condemnatus; sic sanctitate jejunii innocentis mortem velat. *Herodes* se venturum, ait regibus, in *Bethlehem* ut *Christum* adoraret, noli credere, gladium parat infanti, non thura, nec aurum. Audio *Saulem Lib. 1 Reg. cap. 15* dicentem: *Peccavi, quia pravaricatus sum Sermonem Domini*: Non erant hæc signa animi contriti, sed magnæ superbiæ, quia sic loquebatur, ut *Samuel* illum coram populo honoraret, & ita evaderet ignominiam quam merebatur propter suam inobedientiam. Sic denique *Abjalon*, cum haberet in animo Patrem occidere, sacrificium Deo obtulit. Hypocrisis tota quanta est mendacium, propterea *Ioannes* inter peccata quæ cælo excluduntur, illam loco postremo posuit tanquam præcipuam quæ præ cæteris cælo excluditur.

Si hypocrisim cælo præ cæteris excluduntur, ergo nec templa ingredientur, non in altari immolentur, cygni sunt, albas plumas habent, sed nigram animam, noluit sibi propterea Deus cygnos offerri, nec ingredi templum, nec poni in altari, habebat enim illas aves ut immundas: Non sustinet Deus in templo tales hostias.

Imo puto ego quod *Christus* ad hoc respexerit quando proposuit parabolam de rege illo qui instruxerat magnum convivium ad quod invitaverat obvios quosque quos servus invenerat in plateis, cum-

cumque jam mensæ accumberent, ingressus Rex locum convivii, vidit inter alios ibi sedentem hominem non vestitum veste nuptiali: Hoc miror quod solus Rex hoc animadverterit postquam notabili tempore accubissent.

Erat ingens numerus convivarum, & nullus hoc reflexerat? si ita, quomodo nullus illum monuit, aut apud Regem accusaverat? faciamus convivas dissimulasse; ubi manebant tot ministri mensæ, qui omnia perspiciebant?

Existimo ego hominem istum significare hypocritam, qui exteriori virtutis specie non carebat, qui fulgebat ad oculum, fordebat in corde. Ideo quamdiu fuerat inter homines, cultus apparuit, sed ubi Rex intravit, per quem *Christus* significabat Deum, qui scrutator est cordium, deprehensus est sine veste, & sine virtute: Ideoque iussit illum Rex apprehendi, & ligatis manibus ac pedibus extra convivium projici in tenebras exteriores.

Si ergo hypocritæ non tantum arcentur à cælo, sed etiam à nuptiis, cur non arceantur à Templis, ne Deo Cygni offerantur exteriori candidi plumis, interiori nigri carne? Si vetus hæc lex in vigore esset hoc tempore, quot deberent excludi Templis, & arceri ab altaribus? tot nempe qui ad Confessionem veniunt ut peccata confiteantur, & retinent in corde quod maximè dictum oportebat, tot qui veniunt *Christum* quasi osculo excepturi in Eucharistia, sed instar *Jude*, animo fætido illum prodituri; tot qui videntur *Christum* externa sua devotione avulsuri à Cruce, Deumque placaturi, dum intus pleni sunt odio erga proximum, & implacabiles, tot denique qui scrupulum faciunt in nugis, & etiam graviora passim peccata non curant, excolant culices, inquit *Christus* de *Phariseis*, & camelos deglutunt.

Optimam praxim nobis suppeditat *Augustinus* in cap. 7 *Matth.* ad similes lupos sub ovina pelle latentes, detegendos: Cum cœperint, inquit, similibus hominibus ea ipsa subtrahi vel negari quæ sua hypocritæ consecuti sunt, vel consequi cupierunt, tunc apparebit utrum lupus sit in pelle ovina, an ovis in sua.

Verissimum esse quod *Augustinus* hic ait, experti sunt duo gravissimi viri: Primus est *Discipulus*, celebris ille Concionatorum Magister, qui refert *Serm. 100*, de pœnitente filiâ quæ coram Confessario suo passim ita se humiliabat ut diceret se multorum scelerum ream esse, ob quæ non ipsa modo, sed & alii à Deo plecterentur:

Hypocri-
tarum sum-
perbia.

Confessarius hypocrisin subodoratus, in hæc ei verba respondit: *Revera*, inquit, credo quod ais, nam hoc idem ab aliis de te narrari audivi: Tum illa in tantam iram exarsit, ut Confessario diceret: Et, tu, & illi qui hoc tibi dixerunt, mentiuntur per collum. Enhumilitatem hypocrisis.

Simile pæne quid narrat *Nicolaus Cusanus* Cardinalis *Tom. 2. Exercit. lib. 7*: Mulier, inquit, fuit externa specie moribusque Sancta ac pia, quæ frequenter confitebatur, & peccatricem se atque improbam, nequam Dei servam, ore plenissimo profiteri non desinebat: Confessarius tractandarum animarum peritus, veritus ne, ut *S. Augustinus* loquitur, simulata sanctitas foret duplex iniquitas, post plures iteratas ejusmodi Confessiones, subjunxit Confessarius se quoque audivisse ab aliis eadem de ea dici à notis & cognatis, proinde tempus esse ut se corrigat & emendet. Quo audito illa ita turbari, irasci, ac convitia in illos spargere qui hoc dixerant, & asserere omnes splendide fuisse mentitos. Respondit illico Confessarius se nunc experiri illam vere esse improbam ac Versipellem, hominum oculis, instar sepulchri dealbati, mundam videri velle, sed tempus esse ut tandem ex illo sepulchro resurgat.

Sic seipsam sæpe prodit hypocrisis; dum enim virtutis tantum imago est, & non virtus, dum virtutem simulat quam nullam habet, dum fucos comparat ut tegat deformitatem, totum venenum in corde est, serpentes alit in animo, ideo cum *Christus* *Pharisæos* repetitis vicibus consequenter appellasset hypocritas, tandem dixit illos esse *genimina viperarum*. Quid pulchrius serpente si pellem aspicias tot colorum varietate ac macularum distinctam, sic apparet exterius, sed venenum latet interius; tange serpentem, flammæ spirabit & ignes, & tunc videbis quanta fraus sit in pelle, quæ tantum venenum habet in corpore.

Noli mihi loqui de illis qui ordinario orandi modo contempto, nescio quam contemplationem affectant, raros invenies qui non sint hypocritæ; vis hoc videre? tantum illos digito attinge, ostende ineptias, mox erumpet virus superbiæ, iracundiæ, & videbis animum omni Passionum genere plenum, qui prius tot speciosis coloribus relucebat in vultu. Non vult tales homines sibi offerri Deus, quia Cygni sunt, plumis candidi, nigri carne. Hac de re satis pergamus ad alia.